

Eesti paviljon avas EXPO maailmanäitusel ukсед

1. maist on ametlikult avatud Eesti paviljon maailmanäitusel EXPO Milano 2015. Vaatamata meele tule ehitustempole on kõik hästi õnnestunud ja eestlased on ühed vaprad, kes 40 riigi seas ise ehitatud paviljoni õigeaegselt avasid.

Eesti suursaadik Roomas, Celia Kuningas-Saagpakk vahendas oma emotsioone EXPO avamiselt: "Mul on hea meel, et Eesti osaleb maailmanäitusel ise ehitatud paviljoniga, mis on eristuv ja suurepärase lahendus. Paviljon pakub Eesti ettevõtetele võimalust tutvustada oma tooteid, Eesti disaini ja Eesti riiki maailmanäitusel, kuhu oodatakse kümneid miljonid inimesi," ütles suursaadik.

"EXPO-I on esindatud terve maailm ja seda sündmust võib julgelt nimetada ülemaailmseks riikidevaheliseks turunduse olümpiaks. Iga riik võistleb siin 20 miljoni külastaja tähelepanu nimel. Riikide paljususes ei ole aga lihtne silma jääda. EXPO-I on seinast seinä paviljone, mis erinevad suuruse, välise sära, ekspositsiooni kui ka programmi poolest," rääkis Eesti esinduse juht Andres Kask.

Tutvust saab teha kiikinguga

Eesti paviljon on kõige väiksema eelarvega ise ehitatud paviljon, mille eesmärgiks on püüda tähelepanu nutikuse, julgete ettevõtmiste ja eriliste inimeste kaudu. Andres Kask tõi välja, et 7. juunil, kui toimub Eesti rahvuspäev, katsetatakse meie paviljonis Guinnessi rekordi püstitamist kiikingus. (Kiiking on Eestis leitud ja arendatud meelelahutuslik spordiala, kus inimene paneb kiige järjest suureneva amplituudiga võnkuma, kuni nad teevad ringi ümber võlli. Kiiking algab siis, kui jalad on kõrgemal kui pea – kuni sinnamaani on tegemist kiikumise – toim.) "Eestlaste julgeid ettevõtmisi tõestab ka mai lõpus alustav EXPORIDE, kus kamp Ees-

ti rattureid toob Eesti lipu jalgratastel Itaaliasse," nentis ta.

Eesti paviljoni märksõnadeks on põhjamine nutikus, puhas toit ja loodus, silmapaistev disain, maailmatasetel muusika eesotsas Arvo Päriga ja erilised Eesti inimesed. Kõik see teeb Eesti osalemise maailmanäitusel maailmanäituse vääriliseks.

Ameerika Ühendriikide telekanal CNN valis Eesti paviljoni 24 kõige muljetavaldavama paviljoni hulka maailmanäitusel EXPO Milano 2015. Andres Kase sõnul on see suur tunnustus Eestile.

"Me ei löö glamuuri ja suursugusega, võistleme riikidega, kes on investeerinud kümneid miljonid eurosid ehitusse, aga sellele vaatamata oleme juba silma jäänud. Kahtlemata on see tunnustus eelkõige meie arhitektidele – Kadarik Tüür Arhitektibüroole."

Eesti paviljon on "puust pesakastidest" koosnev kolme korrusega galerii, mis on avatud külastajatele kahe sissepääsuga, nii paviljoni eest kui ka tagant. Meie naabriteks on Venemaa ja Omaan. Eesti paviljon ei ole vormi parast, vaid on raamistik sisule, mis maja ellu äratab. Hoone töötab multifunktsionaalsena, kus igal korral on oma näitus ja funktsioon.

Pilkpüüdvad lahendused

Paviljoni esimese korruse püsinäitus on lahendatud erinevate Eesti tahke puudutavate videoinstallatsioonide kaudu. Vaatajas tekitatakse Eesti vastu huvi huvitavate filmikaadrite ning väljakutsuvate märksõnade kaudu, mis püüavad vastata küsimustele nagu "Kus on Eesti? Kes on Eesti? Mis on Eesti?".

Pesakastide videod puudutavad Eesti kultuuri, traditsioone, eestlase

identiteeti, infoühiskonda, Eesti loodust ja Eesti toitu.

Ekspositsiooni üheks peamiseks tõmbenumbriks on teisel korrusel asuv püsiekspositsioon "Head Eesti asjad", mis avatakse Eesti rahvuspäeval 7. juunil. See näitus on installatsioon erinevatest Eesti toodetest, valdkondadest ja teemadest. Paviljoni süda on Estonia klaver, millel saavad mängimas käia nii harrastajad kui ka professionaalid.

Kolmas korrus on osaliselt avatud katusega ja seal asub Eesti looduse väljapanek. Milanosse on Eestist toodud taimed, et nende vahel istudes oleks võimalik kuulata Eestis pesitsevate lindude häält ning piiluda neid läbi piilukaamerate.

Eesti paviljon jääb avatuks kuni 31. oktoobrini ja seda saab külastada igal nädalapäeval kella 10-st kuni 23-ni. **EAS**

Eesti paviljon on "puust pesakastidest" koosnev kolme korrusega galerii.
Foto: EAS

1
Eesti paviljon avas EXPO maailmanäitusel ukсед

Eesti mõisad kutsuvad suvisele näitusele

2
Toimetaja veerg

Sirje Kiin: Mida teha, kui "tõde ei ole ja kõik on võimalik"?

3
Suurõppus Siil

Taavi Rõivase teine valitsus

Aasta eurooplaseks valiti Siim Kallas

Lühidalt

4
Välisüliõpilased hindavad Eestis õppimist kõrgelt

Seminar "Maailma eestlaskond globaalses aeg-ruumis"

Pärdi sünnipäeva-aasta saab hoo sisse

Saksamaa presidendi kõrge tunnustus Meeli Baggerile

5
ÜEKNi täiskogu koosolek Tallinnas

Kallas kohtus Münchenis elavate eestlastega

Miksteater Kölnis ja Wiesbadenis

6
Eesti laulu vägi Amsterdamis

Intervjuu juubilar Meeli Tui-Lorenzliga

7
Olged Aule in memoriam

25 aastat Eesti Kodukaitse loomisest

8
Pilk ette

EÜSLi sügispidu

Viimane veerg

Eesti mõisad kutsuvad suvisele näitusele

Eestit on nimetatud tuhande mõisa maaks ja suvi on parim aeg sellega tutvust teha. Kõige terviklikuma pildi Eesti mõisatest saab aga tänavu suvel Tallinnas Rottermanni Soolalaos. Arhitektuurimuuseumi suures saalis avanebki 19. juunil "mõisate kadunud hiilgus".

Eesti mõisad on elav tunnistus sajanditepikkusest aja-, kultuuri- ja arhitektuuriloost ning viimasest sajast aastast Eesti haridus- ja regionaalpoliitika ning ühiskonna väärtushinnangutes. Eesti mõisakoolid on täiesti unikaalne nähtus, sajandivanune näide oma algse funktsiooni kaotanud kultuuripärandile uue võimaluse andmisest. Võrdlusmomenti saab siin tuua vaid Lätiga.

Kümned mõisad on külalistele avatud hotellide, restoranide, konverentsikeskuste ja muuseumidena. Väga suur osa vägevaid mõisahooned

ootavad aga endiselt parimat kasutust, sest mõisaid on Eestis nii tiheidalt, et igale jõukaid omanikke ega maksvaid kliente ei jagu.

Uus etapp Eesti mõisate ajaloos algas 1919. aastal, kui maareformi käigus võrandati aadelkonnalt maad ja hooned. "Mets ja maa sai meitele", aga sellest kui targalt uue varanduse, sh ka ekstravagantsete ehitistega ümber osati käia, sõltus ennekõike kohalikest. Ja seda nii omariikluse kui ka okupatsiooni aastatel. Maareformi ajal pakuti omavalitsustele võimalus võtta mõisahooned kasutusele kunstnike ja kirjanike kodudena, vallamajadena, haiglate, orbude- ja vanadekodudena.

Kõige enam võeti aga mõisaid kasutusele koolidena, sest teatavasti on laste harimine olnud läbi aegade eestlaste suur unistus ja eeldus paremaks eluks. Seega on mõisakool kindlasti üks selline nähtus, mille sünnilugu

Viljandimaal asuva Suure-Kõpu mõisa söögisaali maalinguid peetakse Eesti mõisates säilinud kõige kvaliteetsemateks.

me võime tähistada koos riigi 100. sünnipäevaga. Läbi sajandi on kool tegutsenud 300 mõisas. Tagantjärele tarkadena, eriti aga muinsuskaitse seisukohalt võime öelda, et kool on olnud mõisahoonete parim kasutus. Ühtpidi on see põnev, õpikuna töötav keskkond, teisalt ei ole ta lihtsalt kasutus, vaid on avatud kõigile. Praegu tegutseb kool veel 65 mõisas. 25 neist avavad end külalistele "Unustatud mõisate" mängu raames. Täpsemat infot leiab www.unustatudmõisad.ee.

19. juunist alates on Eesti Arhitektuurimuuseum mõisate päralt. Tuntud Eesti mööblirestauraator ja koguja Mati Raal annab oma kogude abil suurejoonelise sissevaate mõisa interjööridesse ja elustiili. Muuseumi galeriil ja keldris saab aga ülevaate sellest, mis mõisatest peale maareformi edasi sai ehk siis Eesti mõisakoolidest. **Riin Alatalu**

Toimetaja veerg

Kevad on käes ja nädalavahetustel on tore vaadata, kuidas inimesed oma krunte ja majajämbusi korras-tavad. Päeva lõpetuseks istutakse ühiselt grillimisnurgas – on ju eestlased grillirahvas – ning nauditakse seda põhjamaal ju nii üürikest valget ja soojemat aega. Tihti-peale käib õdusa äraolemise juurde ka õlu, siider, vein ja tihti ka kangem kraam.

OECD tutvustas hiljuti läbiviidud uuringut, mille järgi paistavad eestlased silma pea kõige suurema alkoholilembusega OECD riikide seas. Raporti järgi tarbivad alkoholi kõige sagedamini haritud inimesed, ka võib joomise levikut märgata noorte naiste hulgas. Eestis juuakse elaniku kohta 12,3 liitrit puhast alkoholi aastas. Eriti kurb on, et meie 11–15aastased noored hoiavad purju joomise sageduselt Euroopa maade edetabelis 3.–4. kohta.

Alkoholi kuritarvitamisel on otsene seos meie rahva püsijäämisega. Statistika näitab, et alkoholiga seotud surmade osakaal ulatub 21,4 protsendini kõikidest surmadest. Alkoholil on negatiivne mõju ka majandusele – OECD andmetel kaotab riigi majandus joomise tõttu keskmiselt ühe protsendi SKTst.

Põhjusteid, miks nii palju juuakse, on palju. Kellel käib napseltskondliku koosviibimise juurde, kellel aitab lõõgastuda pärast rasket tööpäeva või -nädalat.

Mida on olukorra parandamiseks ette võetud? Üleriigiline alkoholi müügipiirang kauplustes kella 22.00 kuni 10.00ni, alkoholi tarbimise vähendamist propageerivad meediakampaaniad. Õnneks plinkis roheline tuli avalikus kohas joomisele vaid lühikest aega. Kuid kas sellest piisab?

Alkohol on meil ikkagi liialt kergesti kättesaadav ja ka odav. Selles mõttes tegi praegune valitsus õige otsuse, kui otsustas tõsta alkoholi- ja tubakaaktsiisi. Kuna 2016. aastal tõuseb alkoholi- ja tubakaaktsiisi kiiremini kui esialgselt plaanitud, jääb ära 2019. aastaks planeeritud kütuseaktsiisi tõus. Kui kütuseaktsiisi tõus mõjutab negatiivselt kogu majandust, siis alkoholiaktsiisi tõus on eeskätt rahva tervise huvides ja selle poolt olen kahe käega.

Alkoholiaktsiisi tõstmine toob kaasa alkoholi jaehinna tõusu. Muidugi võib kallim alkohol suurendada salaviina tarbimist ja muud riskikäitumist. Kuid maailmapraktika on näidanud, et alkoholihinna tõus on ikkagi üks tõhusamaid meetodeid alkoholi tarbimise vähendamiseks.

Karin Aanja

Mida teha, kui “tõde ei ole ja kõik on võimalik”?

Lennart Meri julgeolekukonverentsi teemal “Maailmakorra piirid”, mis toimus aprilli lõpus Tallinnas, oli järjekorras kaheksas. Konverents oli senistest esinduslikum ja osutus tänavu üheks olulisemaks ja loodetavasti mõjukaks julgeolekufoorumiks mitte ainult Eesti ja Balti riikide või Ida-Euroopa, vaid kogu kaasaegse maailmapoliitika seisukohalt. Ja sellist kõrget hinnangut ei jaga me endale mitte ise.

Üks osaleja, Briti ajakirjanik Edward Lucas ütles Postimehele: “See konverents lööb enesekriitilise eestlase maailmapildi segamini. Maailma helgeimad pead siin, Tallinnas. Rääkimas sellest, kuidas teid kaitsta. Sest te olete nii olulised.” Postimehe ajakirjanik arvas, et seda oli hea kuulda. Ometi tekitasid konverentsilt lähtunud sõnumid vastakaid tundeid, sest seal saabusid sõnumid olid võrdlemisi vastuolulised.

Ühelt poolt on muidugi uhke tunne, kui nii lääne kui ka ida parimad välispoliitika analüütikud, tänasedeilsed otsustajad kogunevad just Eesti pealinna ja arutlevad siin maailmapoliitika tuleviku kohta üle, kuuldes märksa tähelepanelikumalt kui varem meie poliitikuid ja eksperte, aga samas, nad on ju siin sellepärast, et meie piirkond on jälle üks ohtlikumaid potentsiaalseid kriisikoldeid. Ja selles pole küll midagi head, vastupidi.

Vastandlikud seisukohad

Küsimusi tekitas olukord, kus Eesti esinejad esitasid risti vastupidi-seid seisukohti. Eesti suursaadik Venemaal Jüri Luik kinnitas, et Euroopas on praegu olukord, kus kõik, mis külma sõja järel kokku lepidi, on tänaseks purustatud, pidades silmas 40 aastat tagasi Helsingis allkirjastatud julgeoleku- ja koostöölepeid, mille üks kindlamaid reegleid oli, et riigi-piire ei tohi vägivalt rikkuda.

Krimmi annekteerimisega rikkus Venemaa ka ÜRO põhikirja 1945. aastast, mille järgi riigid peavad rahvusvahelistes suhetes hoiduma jõe kasutamist või sellega ähvardamisest ning teise riigi territoriaalse ter-viklikkuse või poliitilise iseseisvuse ohustamisest. Venemaa rikkus ka 1990. aasta OSCE Pariisis uue Euroopa hartat, millega lepidi kokku, et tunnustatakse riikide vabadust valida oma julgeolekukorraldus. Küsin, kas tõesti tähendab see, kui üks agressiivne riik kõiki reegleid rikub, et nüüd need reeglid enam üldse ei kehti?

Ka Eesti president Toomas Hendrik Ilves kõneles taas kord rahvusvahelistest reeglitest ja nende järgmise vajadusest seoses NATOga, rõhutada, et reeglid on tehtud ja kokku lepidud just nimelt väikeste riikide kaitseks. Me peame neid reegleid järgima, mitte tegema erandeid, kui meile mingi olukord ei meeldi. Ilves pidas oluliseks NATO alaliste vägede paiknemist alliansi piiririikides ning tõlgendas NATO tõrksust seda teha NATO-Venemaa vahelise leppe tahtliku väärtõlgendamisega.

Välisminister Keit Pentus-Rosimannus aga vaidlustas väite, nagu oleks maailmakord purustatud, küsides provokatiivselt, kas ei täida me seda väites just nimelt maailmakorra purustaja soovi, et me nii arvaksime. (Imestan, kas tõesti vihjas Eesti välisminister siinkohal võimalusele, et Eesti Venemaa suursaadik täidab antud asjas Venemaa soove, kas siis otseselt või kaudselt? Et üks käsi ei tea, mis teine teeb? Või oli siin mingi pei-

Sirje Kiin leiab, et julgeoleku-konverentsi korraldamine Eestis on ühelt poolt tore, kuid teisalt näitab see, et on põhjust just siin koguneda.

Foto: Vallo Kruuser/ Eesti Ekspress

detud siseintrig mängus?). Välisminister võttis julgesti ette arutleda korra ja anarhia vahekorra üle, viidates briti filosoofi Alex Prichardi raamatule “Anarhia, anarhism ja rahvusvahelised suhted”. Ta küsis, kas tõesti liigume rahvusvahelistes suhetes tagasi anarhiasse, kus poliitika keskne võim on jõud? Teose autor protestis viivitamatult säutsudes, et Eesti välisminister on tema anarhiaräämatust valesti aru saanud, et ta pole mingisugune anarhia apologet. Prichard säutsus Eesti välisministrile vastuseks: “Ma väitsin rõhutatult, et anarhia pole mitte korra ja moraalsuse vastand. Jõud on poliitikas alati keskne. Seda ka Euroopa Liidu poliitikas.” Piinlik segadus, et mitte öelda Eesti sõnumi hägustamine.

Vastuolud valitsesid ka hinnanguis, kas ja kuidas on lääne senised sanktsioonid mõjunud Venemaal. Euroopa Komisjoni asepeasekretär Henrik Hololei oli veendunud, et sanktsioonid on olnud tõhusad, sest on teinud Ukraina agressiooni Venemaa jaoks kulukaks, kuid avaldas kahtlust, kas Euroopa Liidus jätkub tahet sanktsioonide tugevdada. USA diplomaat John A. Heffernan kinnitas samuti, et sanktsioonid on Venemaal mõjunud, kuid kahtles nende tõhususes, sest need pole sundinud Venemaa käitumist muutma.

Sanktsioonidest pole tolku

Vene presidendi endine majandusnõunik Andrei Illarionov arvas aga vastupidi, et sanktsioonidest pole kasu: lääts teeskleb sanktsioonid, Venemaa teeskleb, justkui kannataks nende all, aga tegelikult on sanktsioonid olnud liiga vähe, nad on tulnud liiga hilja, nad on ebatohtusad ja liiga valikulised, piirates vaid üksikute isikute erahuve. Samas suudab Venemaa neid sanktsioonid oskuslikult ära kasutada oma propagandas, süüdistades Läänt Venemaa majanduse hävitamiseks. Illarionov rõhutas Venemaa ohtlikust võrreldes Al-Qaeda’ga: Venemaa oht on mõõtmatu suurem, sest selle taga on tugev autoritaarne riik oma ressurside ja sõjaväega, mida Al-Qaeda’l pole.

Konverentsil arutleti palju infosõja üle. Üks mõjukamaid sõnavõtjaid sel teemal oli vene päritolu briti teleprodutsent Peter Pomerantsev, kes elas ja töötas Moskvas kümme aastat ning avaldas äsja ka eesti keelde tõlgitud Venemaa-raamatu “Tõde pole olemas ja kõik on võimalik”. Pomerantsev on veendunud, et lõputut narratiivide võitlust Kremlis pole võimalik võita, et erinevate tõdede tõestamine on just see, mida Kremli võimalus tahab ning kui lääts sellega kaasa läheb, on ta kaotanud: “Kreml võib selle narratiivide võitluse, alati. Nad

lihtsalt mõtlevad uusi asju välja!” Ta võrdles kaasaja Venemaa ja venelasi sektiga, mille liikmeid pole võimalik “vastunarratiiviga” teistmoodi mõtlema panna. “Sektide liikmeid ei aita nende tõekspidamistele vastupidine tõde, vaid kriitiline mõtlemine,” märkis Pomerantsev. Selle asemel, et Venemaa “meediamasinaga” võidelda, tuleks läänel Pomerantsevi arvates seda piisavalt tundma õppida ning õpetada nii lääne elanikke kui ka venemaalased kriitiliselt mõtlema. “Teinekord tundub mulle, et kogu Venemaa infosõda kui selline on ka petteoperatsioon, mis paneb lõpuks lääne arutama infosõja üle, kuigi tegelikult peaksime rääkima korruptsioonist Kremlis jt sellistest nähtustest.”

Ehkki konverentsil oli rohkem ohtlike olukordade kirjeldamist kui vastuseid küsimusele, mida edaspidi teha, leidsid siiski mitmeid sõnavõtte, kus öeldi, mida tuleks teha. Endine USA diplomaat, Euroasia poliitika ekspert Paul Goble ütles, et Balti riikide valitsused peavad tegema seni-sest palju rohkem ära, et kaitsta end nn hübriidohude eest. Fakt, et Balti riigid on NATO liikmed, pole sugugi välistanud kõiki agressiivset naabrist johtuvaid ohte. On selge, et NATO reageeriks otseselt Venemaa invasioonile Baltikumis, kuid pole sugugi kindel, et allianss vastaks taolisele hübriidohule, nagu Venemaa peab praegu Ukrainas ja mida ta võib rakendada ka Eestis, Lätis ja Leedus. Paul Goble nimetas Venemaa pidevaid tuumarelvaahvardusi pigem nõrkuseks kui tugevuseks, sest tuumarelvastus on ainus ala, kus Venemaa tunneb end mingilgi määral läänega võrdseks.

Edward Lucas rõhutas, et hübriidõhude meetodid töötavad vaid nende riikide suhtes, kelle kaitsetahe on nõrk: “Balti riikidel on kaitsetahe olemas, niisiis on just see teie esmane ja kõige tähtsam kaitseliin.” Lucas kutsus üles tugevdama sanktsioonid Venemaa režiimi tippjuhtide suhtes. “Venemaa suudab võita vaid siis, kui lääne tahtjõud on nõrk. Kui keegi tahab sind hirmutada, on alati hea idee mitte karta.”

Sirje Kiin

EESTI RADA

Eesti Rada
Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis häälekandja
Vanim väliseesti väljaanne
Asutatud 1945. aastal

Peatoimetaja/Chefredakteur: Karin Aanja
Tellimine/Abonnement:
Aastatellimus
Euroopas 25 EUR
Vastutav toimetaja Saksamaal/ Väljaspool Euroopat 28 EUR
Verantwortlicher Redakteur Deutschland: Tudengitele 15 EUR
Deutschland:
Maie Kisis-Vainumäe

Kaastöötaja/Mitarbeiter: Meeli Bagger
Eesti Raja konto:
Estnische Volksgemeinschaft in der BRD
Konto nr:
IBAN:
DE64200700240440011504
BIC/SWIFT: DEUTDEDBHAM
Kuulutused, reklaam/
Anzeigen, Reklame:
1,00 EUR/cm²
alates 50 cm² – 0,80 EUR/cm²
alates 100 cm² – 0,70 EUR/cm²
alates 200 cm² – 0,60 EUR/cm²
üle 300 cm² – 0,50 EUR/cm²

Toimetus Eestis/
Redaktion Estland:
Karin Aanja
Lille 6, 75201 Aruküla
Raasiku vald, Harjumaa
tel: (+372) 53 929 684
Küljendus: Karin Aanja
Trükikoda: Bookmill, Tartu
Toimetus Saksa Liitvabariigis
Redaktion Deutschland:
Maie Kisis-Vainumäe
In der Gracht 10
D-51105 Köln
tel: 0221/83 47 03
faks: 0221/830 31 03
e-mail: EestiRada@yahoo.de

Uuring: eestlased toetavad NATO kohalolekut Eestis

NATO vägede kohalolekut Eestis toetab enam kui kaks kolmandikku Eesti elanikest ja veerand on selle vastu, selgub kaitseministeeriumi tellitud Turu-uuringute aktsiaseltsi uuringust. Eestlaste toetus kaitsealliansi kohalolekule on märgatavalt suurem kui mitte-eestlaste oma.

Lühidalt

Riigikogu võttis 62 poolthäälega vastu otsuse langetada valimisiga kohaliku omavalitsuse valimistel 18. eluaastalt 16. eluaastale. Eesti ühiskond järjest vananeb, mistõttu üha eakamad langetavad otsuseid ka noorte elu puudutavates küsimustes. Eestis on 16–18aastaseid noori umbes 24 000. Kui eeldada, et neist tuleb valima keskmiselt ligi 60%, siis võiks see tähendada 14 000–15 000 valija lisandumist.

Sotsiaaldemokraatliku Erakonna aseesimees, riigikogulane Jevgeeni Ossinovski otsustas kandideerida sotside üldkogul erakonna esimeheks. “Me kõik tajume reformierakondliku valitsemise tagajärjel tekkinud stagnatsiooni ja poliitilise julguse kadumist, vajalike otsuste edasilükkamist ebapopulaarsuse kartuses või klikihuvi vastuseisu tõttu,” lausus Ossinovski. Esimeheks kandideerib ka praegune esimees Sven Mikser.

Euroopa Komisjon esitles Euroopa rände tegevuskava Vahemere kriisisituatsiooni kiireks lahendamiseks. Mai lõpus kavatakse teha ettepanek ELi ümberastumiskava kohta, mille raames tagatakse kõikide liikmesriikide peale kokku 20 000 kohta Euroopas rahvusvahelist kaitset vajavatele põgenikele. Eestile pakutav kvoot on mõttekoja Open Europe andmeil 1,76% ehk ligi 350 põgenikku. Ühe põgeniku jaluleaitamiseks Eestis on nn pearaha 6000 kuni 10 000 eurot, selle rahaga aga päris hakkama ei saa, sest nii elamispeenu kui ka muud kulud on suuremad. Kas Eesti üldse kvoodipõgenikud vastu võtab, selle otsustab valitsus juuni kuus, ütles siseminister Hanno Pevkur.

Eesti keeldus osalemast Venemaa eestvedamisel peetavatel piirivalve ühisõppustel Zapad 2015. Siseminister Hanno Pevkur sõnul koordineerivad ja korraldavad Venemaa Föderatsiooni läbiviidavat piirivalve ühisõppust teiste hulgas organisatsioonid, mis on vahetult seotud Eston Kohverit röövimisega Eesti territooriumilt.

Toompea lossi ees toimus EKRE noorte korraldatud küttseaktiisi tõusu vastane meeleavaldus, kus tuhatkond protestiavaldasi avaldasid meelt nii aktiisitusu kui Taavi Rõivase valitsuse vastu.

Kui veel märtsis oli Reformierakonna toetusreiting 28 protsenti, siis aprillis kukkus see 19 protsendini, selgus BNSi tellitud TNS Emori uuringust. Populaarsustabeli tippu tõusis Keskerakond, kellele annaks oma hääle riigikogu valimiste korraldajate 26% küsitlenuist. Partei toetus tõusis eelmise kuuga võrreldes kaks protsendipunkti. Kolmandaks tõusis populaarsuselt aprillis Vabaerakond. Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni esimehe Kadri Simsoni sõnul näitab Reformierakonna madal reiting seda, et inimesed ei ole rahul loodud valitsusliiduga.

Eesti koos Läti ja Leeduga kavatakse teha NATO-le ettepaneku suurendada NATO maaväe üksuste kohalolekut Balti riikides. Eesti soovib liitlaste maaväe pataljoni püsivat roteeruvat kohalolekut nii Eestis, Lätis kui ka Leedus või ühe brigaadi lahingugrupi paiknemist kolme Balti riigi peale kokku. Praegu asub igas Balti riigis ja Poolas rotatsiooni alusel 150 USA sõjaväelast, kes osalevad koos kohalike kaitsejõududega peetatavatel õppustel. NATO vägede alalist kohalolekut kavatakse tõenäoliselt arutada järgmisel NATO tippkohtumisel 2016. aastal Varssavis.

Reservväelased näitasid suurõppusel Siil oma tugevust

4.–15. maini kogu Eestit hõlmanud ja Virumaal kulmineerunud õppus Siil 2015 on läbi ajaloo kaitseväe suurim. Siil toimus iga-aastase Kevadtormi asemel ja seal osales üle 13 000 reservväelase, kaitseleitlase, ajateenija, tegevväelase ja liitlasriikide kaitseväelase.

Õppuse õnnestumisel on kõige olulisem osa just reservväelased, kes moodustavad osalejatest üle poole. Õppuse Siil eesmärk on kontrollida alalises valmiduses olevate üksuste täiendkomplekteerimist ja kiirreaageerimisvalmiduses olevate üksuste formeerimist. See tähendab suurt rõhku just üksuste formeerimise, sealhulgas mobiliseeritute vastuvõtu harjutamisele. Lisaks harjutatakse läbi 1. jalaväebrigaadi lahingutegevust ja taktikalise ning operatiivtasandi juhtimist.

Kaitseväe suurõppust Siil külastanud kaitsematerjal Sven Mikseri sõnul toimib Eesti riigikaitse süsteem usutavalt ning edukas Siil võttis jutud täiselukutselisele kaitsevæele üleminekust Eestis lõplikult päevakorrast maha.

President Toomas Hendrik Ilves koostööd kaitsevæe suurõppusel Siil osalevate Eesti üksustega, staabiohvitseridega ning samuti liitlastega, Belgia õhutorjõu ja Ameerika Ühendriikide tankirühma võitlejatega.

Foto: Sander Ilvest

“Jälgisin õppuste planeerimist ja õppuse käiku väga tähelepanelikult. Eesti riigikaitse mudel toimib väga hästi,” ütles Mikser pärast kaitsevæe suurõppuse Siil külastamist.

Kaitseministri sõnul seisab nüüd ees kokkuvõtete tegemine, saadud õppetundide analüüsimine reservarmee ja mobilisatsioonisüsteemi edasi arendamiseks. **ER**

Taavi Rõivase teine valitsus

Taavi Rõivase juhitud valitsus astus ametisse 9. aprillil. Valitsuskolitsiooni kuuluvad Eesti Reformierakond, Sotsiaaldemokraatlik Erakond ning Isamaa ja Res Publica Liit.

Mai alguses said paika ka erinevate valimislubaduste katteallikad – lisaks kütuseaktsiisile tõstetakse ka tubaka- ja alkoholiaktsiisi.

Valitsus otsustas järgmise aasta veebruaris tõsta alkoholiaktsiisi plaanitud 10 protsendi asemel 15 protsenti. Tubakaaktsiisi tõuseb järgmisel kolmel aastal lisaks praegu kehtivale 5 protsendile veel 3 protsenti. Samuti tõuseb alkoholi- ja tubakaaktsiisi aastatel 2019 ja 2020 kümne protsendi ulatuses.

Alates tulevast aastast tõuseb diislikütus 14 protsenti ja bensiin 10 protsenti. Järgneval kahel aastal ehk 2017–2018 tõuseb kütuseaktsiisi täiendavalt 10 protsenti.

Üle vaadati ka majutusasutuste käibemaksuga seonduv. Kui esialgu kavatses valitsus tõsta majutusteenu käibemaksu määra 9 protsendilt 20 protsendile, siis nüüd, pärast erinevate analüüside

üle vaatamist, otsustati rahandusministri kinnitusele majutusettevõtete käibemaksu tõsta 5 protsendi ehk käibemaksu määr hakab alates 2017. aastast olema 14 protsenti.

Valitsus saavutas ka kokkuleppe töajumaksude langetamise, lastetoetuste tõusu ja kaitseväelaste katteallikate. Töajumaksude langetamiseks otsustati tuua sotsiaalmaksu määra muudatus varasemaks ehk 2017. aasta alguseks ning teha seda kahes jaos – 2017. aastal pool ja 2018. aastal 1 protsent.

Lisaks otsustas valitsus eraldada idapiiri väljaehitamiseks järgmisel aastal 20 miljonit eurot. Idapiiri väljaehitamist alustatakse maismaapiirjoonelt, kus on kavas rajada kaasaegne tehniline valve ning vajalik mahus tähistada piirjooni nii piiripostide, viitade, aia kui muu vajalikkuga.

Valitsuse nelja aasta eesmärk on Eesti kaitsekulutuste taseme hoidmine vähemalt 2 protsendil sisemajanduse kogutoodangust, lastetoetuste tõstmine, töajumaksude langetamine ning riigi efektiivsemaks muutmine. **ER**

Valitsusse kuuluvad 7 Reformierakonna, 4 Sotsiaaldemokraatliku Erakonna ja 4 Isamaa ja Res Publica liidu ministrit. Ministritest 2 on naised ja 13 mehed.

Valitsusse kuuluvad peaminister Taavi Rõivas, haridus- ja teadusminister Jürgen Ligi, justiitsminister Urmas Reinsalu, siseminister Hanno Pevkur, kaitseminister Sven Mikser, keskkonnaminister Marko Pomerants, kultuuriminister Indrek Saar, majandus- ja taristuminister Kristen Michal, maaeluminister Urmas Kruuse, rahandusminister Sven Sester, sotsiaalkaitseminister Margus Tsahkna, välisminister Keit Pentus-Rosimannus, ettevõtlusminister Urve Palo, tervise- ja tööminister Rannar Vassiljev, riigihalduse minister Arto Aas.

Riigikogu esimees on Eiki Nestor.

Aasta eurooplaseks valiti Siim Kallas

Eesti Euroopa Liikumine valis tänavu aasta eurooplaseks endise Euroopa Komisjoni asepresidendi ja endise Eesti peaministri Siim Kallase.

Kallase nimetamine aasta eurooplaseks 2015 oli üksmeelne. Muu hulgas märkis žürii oma põhjendustes, et Eesti on olnud Euroopa Liidu liige 11 aastat, sellest 10 aastat on Siim Kallas töötanud Eesti heaks Euroopa Komisjonis ning ta jätkab ka käesoleval aastal.

“Leiame, et just praegu on õige aeg tunnustada Siim Kallast, kes on nende aastate jooksul teinud ära suure töö ning Eestit hästi esindanud kõigepealt Euroopa Komisjoni administratiivastajate, auditi ja korruptsioonivastase volinikuna ja hiljem transpordi valdkonna asepresidendina,” kommenteeris žürii vali-

Siim Kallas on öelnud, et ei mõtle eelolevale presidendi-valimisele, kuid kui teda tõesti sellele kohale tahetakse, siis ära ta ei ütleks.

kut Eesti Euroopa Liikumise juht Triin Veermäe.

Siim Kallas töötas aastatel 2004–2009 Euroopa Komisjoni asepresidendina halduse, auditi ja pettusevastase võitluse alal ning aastatel 2009–2014 asepresidendina transpordi valdkonnas. Käesoleval aastal määrati Siim Kallas täitma Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi eest vastutava asepresidendi Valdis Dombrovskise erinõuniku kohuseid. Tema ülesandeks on nõustada asepresidenti strateegilistes ja poliitilistes küsimustes seoses Euroopa Majanduspiirkonna tuleviku ja idapartnerlusest tulenevate majandussuhetega. **ER**

President Toomas Hendrik Ilves käis riigivisiidil Saksamaal. Eesti riigipea kohtus Berliinis Saksamaa presidenti Joachim Gaucki, liidukantsler Angela Merkeli, Bundestagi presidenti Norbert Lammerti, välisminister Frank-Walter Steinmeieri ja rahandusminister Wolfgang Schäubleiga.

Lühidalt

President Toomas Hendrik Ilves käis riigivisiidil Saksamaal. Eesti riigipea kohtus Berliinis Saksamaa presidenti Joachim Gaucki, liidukantsler Angela Merkeli, Bundestagi presidenti Norbert Lammerti, välisminister Frank-Walter Steinmeieri ja rahandusminister Wolfgang Schäubleiga.

Nepali maaväerind hukkus üks eestlane, kes jäi õnnetul kombel kivivarangu alla, ülejäänud katastroofi piirkonnas viibinud 29 eestlast pääsesid. Eesti välisministeerium otsustas Nepali toetada Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) kaudu 50 000 euroga.

Eestis käis töövõidil Saksamaal välisminister Frank-Walter Steinmeier. Viisiidi eesmärk oli süvendada kahe riigi vahelisi hädid tehteid ja arutada aktuaalseid Euroopa Liidu teemasid ning julgeolekulukorda Euroopas. Steinmeier ütles ETV saatele “Välisilm”, et Saksamaal on algusest peale andnud oma panuse Balti riikide julgeolekulukorra parandamiseks ning kannab endale võetud vastutust.

Riikide heaolu analüüsiva raporti The World Happiness Report kohaselt on Šveits riik, kus elavad maailma kõige õnnelikumad inimesed. Eesti jääb õnnelikuse indeksil põhjal 73. kohale, edestades sellega lõunanaaber Lätit, kes on sama indeksil põhjal 89. positsioonil. Eestist eespool on Soome (6), Rootsi (8), Leedu (56) ja Venemaa (64).

President Toomas Hendrik Ilves esitles koos Läti presidendi Andris Bērziņšiga Läti Keeleagentuuri ja Eesti Keele Instituuti aastatepikust tööd – uusi eesti-läti ja läti-eesti sõnaraamatuid. Mõlemad sõnaraamatud on kättesaadavad ka veebis.

Märtsis lõppes registreeritud töötute arvu suurenemine ning võrreldes veebruari lõpuga registreeritud töötute arv mõnevõrra vähenes. Kuu lõpus oli töötuna arvel 30 725 inimest ehk 4,9% tööjõust.

Reisiportaal Virtual Tourist küsis 1,2 miljoni kasutajalt, millised UNESCO maailmapärandi tuhandest kohast on kõige paremad. Selgus reisijate valitud esikümme, kus kolmandale kohale platseerus Tallinna ajalooline vanalinn.

Tallinna linnapea Edgar Savisaare tervis paraneb ja ta on toodud Tartu Ülikooli kliinikumist Ida-Tallinna keskhaiglasse, kus ta hakkab saama taastusravi. Savisaar viibis Tartu Ülikooli kliinikumis alates 18. märtsist, kui ta pöördus arstide poole kopsupõletiku sümptomitega ning paistetanud jalaga. Arstid avastasid tal veremürgistuse ja lihasõõjabakteri. Seal tehti tal kaks operatsiooni, millest viimase käigus amputeeriti jalg. Aprilli lõpul teatas Savisaare ihuarst, Jõgeva haigla juht Peep Põdder Delfile, et arvata- vasti on meer augusti algul tööl tagasi.

2011. aastast alates on Eestist igal aastal lahkunud üle 6000 inimese, aga mullu lahkus ainult 4637. Statistikaameti hinnangul võib väljarände järsk vähenemine Eestis 2014. aastal olla juhuslik üheaastane trend, majandus-teadlase Urmas Varblase arvates on see aga igal juhul hea märk, millele leiab ka mitu selgitust. Küsimusele, kas väljarände vähenemist Eestis võib põhjendada meie majandusliku olukorra paranemise ja heaolu kasvuga, vastates leidis statistikaameti vanemanalüütik Alis Tammur, et riigi majanduslik olukord ja välisrände on kahtlemata omavahel seotud.

Avati välisspetsialistide värbamise portaal

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus avas portaali Work in Estonia, mis aitab Eestis tegutsevatel ettevõtetel värvata kõrgelt kvalifitseeritud välisspetsialiste kiiresti kasvavatesse majandussektoritesse.

Work in Estonia algatamist toetav president Toomas Hendrik Ilves ütles: "Kui tahame püsida esiliigas, on meil vaja rohkem inimesi, kes oskavad moodsat elu kujundada. Ainuke viis, kuidas püsida konkurents, on võtta vastu inimesi mujalt ja peame olema valmis neid aktspteerima. Eesti vajab alati tarku ja andekaid inimesi."

Ettevõtlusminister Urve Palo sõnul on välisspetsialistide Eestisse kaasamine pikaajaline väljakutse, milleks regulatsiooni lihtsustamisest üksi ei piisa. "Rahvusvahelises konkurents püsimeks peab lisaks formaalsele takistuste kõrvaldamisele suutma Eestit tutvustada kui atraktiivset riiki elamiseks ja töötamiseks. Kindlasti tuleks selle raames tegeleda ka eestlastega, kes kodumaalt teise riiki tööle on läinud ja kunagi potentsiaalselt Eestisse võiks naasta," ütles Palo.

Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Liidu president ning Tieto Estonia juht Anneli Heinsoo kinnitas, et Work in Estonia on kasvava tööjõupuuduse ajal väga vajalik ja

tänuväärne algatus, millest võidavad kõik aktiivselt värbavad ettevõtted ja ka Eesti majandus tervikuna. "Avatud maailmas on teise riiki tööle asumine lihtsam kui kunagi varem ning see annab meie ettevõtetele kuldaväärt võimaluse rahvusvahelistuda, kaasata väliseksperite ja muutuda efektiivsemaks," lisas Heinsoo.

EASi juhatuse esimees Hanno Tomberg selgitas, et Work in Estonia programmi idee tuli ettevõtjalt, kes ütlesid, et riigi toeta on neil keeruline välisspetsialiste värvata. "Kaardistasime reaalsed vajadused ja sektorid, kuhu on lisatööjõudu vaja. Selle tulemusena valmis veebiportaal, mis on tööandjatele praktiline abivahend välisööjõu värbamisel. Portaal koondab välismaalastele suunatud aktiivseid töopakumisi, vajalikku infot Eestisse kolimiseks, samuti turundusmaterjale, mida on ettevõtetel hea värbamistööks kasutada. Praegu on seal üleval kümnete ettevõtete töopakumised põhivahend IKT-valdkonnale," ütles Tomberg.

Esimesena tutvustatakse Eestis töötamise võimalusi Soomes, sellele järgneb sügisel Ukraina.

Work in Estonia programmi ja uuringu tegemist rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest. **ER**

Välisüliõpilased hindavad Eestis õppimist kõrgelt

Üleeuroopalise uuringu International Student Barometer viimaste tulemuste kohaselt on 89% Eestis õppivatest välisüliõpilastest siinse kõrgharidusega rahul. Eesti paigutub selle tulemusega Euroopa tippude sekka.

"Oleme võrreldes paari aasta taguse ajaga üsna samal tasemel – välisüliõpilaste rahulolu on mõnes valdkonnas pisut tõusnud, mõnes aga pisut langenud," ütles Sihtasutuse Arhivedes kõrghariduse välisurunduse juht Raul Ranne. "Sel aastal on Eestit võrreldud väga tugevate ülikoolidega Soomest, Rootsist, Hollandist, Itaaliast, Taanist ja Saksamaalt."

Eestis on juba aastaid nii ülikoolid kui ka riik strateegiliselt oluliseks pidanud kõrghariduse rahvusvahelistumist ning investeerinud selle toetamiseks riigieelarvelist ja Euroopa raha. "Kõrghariduse rahvusvahelistumise peamiseks eesmärgiks on siiani peetud kõrghariduse kvaliteedi tõstmist, mis tagab koolilõpetajate ettevalmistamise globaalsel turul töötamiseks. Tulemusena on kiiresti kasvanud välisüliõpilaste, -õppejõudude ja -teadlaste arv," märkis haridus- ja teadusministeeriumi nõunik Karin Jaanson.

Eesti kõrgkoolides õpib 2014/2015. õppeaastal tasemeõppes 2887 välisüliõpilast 101 riigist. Välisüliõpilaste moodustavad 5,2 protsenti üliõpilaste koguarvust (55 214) ja nende arv on

Tallinna Tehnikaülikoolis ulatub välisüliõpilaste arv 10 protsendini kogu õpilaskonnast.

viimase viie aasta jooksul kasvanud üle kolme korra. "Kiire kasvu üks olulisem põhjus on välisüliõpilaste rahulolu meie ülikoolides pakutava hariduse kvaliteediga," lisas Jaanson.

"Uuringu kohaselt 86 protsenti välisüliõpilastest on rahul loengute sisu ja kvaliteediga ning 92 protsenti laborite ja õppekeskkonnaga," ütles Jaanson. "Samas on rahulolu töötamise ja karjääri võimalustega oluliselt madalam. See näitab, et kõrghariduse rahvusvahelistumise ja majanduse vaheline seos on Eestis nõrk. Välisüliõpilaste arvu kiirele kasvule vaatamata on nende rakendamine meie majanduse vankri ette täna tagasihoidlikum, kui see võiks olla."

Uuringu järgi on välisüliõpilased Eestis rahul elukeskkonnaga, mida hindas positiivselt 87% vastanutest. Kõige kõrgemalt hinnati elukeskkonna turvalisust, õppehoonete kvaliteeti ja mõistlikke elamiskulusid. Enim ollakse rahulolematud võimalustega teenida õpingute kõrvalt raha.

Tugiteenuste taset hinnati keskmisest pisut madalamalt, rahul on 88% Eesti välisüliõpilastest, Euroopa keskmine näitaja on 89%.

Küsitluses osales 1035 Eestis kõrgharidust omandavat välismaalast. **ER**

Seminar "Maailma eestlaskond globaalses aeg-ruumis"

Eesti Rahvusringhäälingu majas Tallinnas toimus 20. ja 27. aprillil huvitav seminar teemal "Maailma eestlaskond globaalses aeg-ruumis". Seminari organiseeris Tartu ülikooli õppejõud Maarja Päril-Lõhmus, tuues kokku nii rahvusringhäälingu erinevate osakondade toimetajad kui ka Eestist väljaspool elavate ja sealsete kogukondadega seotud inimesed, kes hetkel Eestit väisamas.

Teema on aktuaalne, sest väljaspool Eestit elab, töötab ja tegutseb ligi 20% eestlastest. Eesti meediariumis ja infoväljas nende tegemised aga ka-

jastamist ei leia. Miks see nii on, mida ootavad maailma eri paigus elavad eestlased Eesti Rahvusringhäälingult, mida ootavad Eestis elavad noored ja vene emakeelega noored ERRilt?

Kahe päeva jooksul arutati nii üldisemaid meediaküsimusi kui ka konkreetsemalt, mida saaksid ära teha ERRi toimetajad ja väliseesti kogukonnad üheskoos, et maailma eestlaskonna teemad, tegelased, fookused ja sündmused väljaspool Eestit ka rahvusringhäälingu meediaväljal kajastamist leiaks. Ühiselt oldi nõus, et informatsioon ei liigu, kõik saab alguse kommunikatsioonist ja see peab olema vastastikune. Maailma

eestlaste teemade kajastamise võimekus on olemas, küsimus on koordineerimises.

Seminaril arutasid Eesti kodakondsusega pagulaseestlased USAst ja Kanadast ning teadusgrandi "Eesti avaõigusliku meedia perspektiivid" üliõpilased ja granditaitjad.

Seminar korraldati Eesti Teadusfondi töö "Eesti avaõigusliku meedia perspektiivid" raames.

ERRile saab edastada infot, teateid, pilte jm nii eesti kui ka inglise keeles aadressile: uudised@err.ee, news@err.ee. Eesti kogukonnad maailmas võiksid seda võimalust aktiivsemalt kasutada. **Aune Vetik**

Saksamaa presidendi kõrge tunnustus

Saksamaa president Joachim Gauck omistas 15. detsembril 2014 Meeli Baggerile Saksa Liitvabariigi teeneteordeni medali (die Verdienstmedallie des Verdienstordens der Bundesrepublik Deutschland).

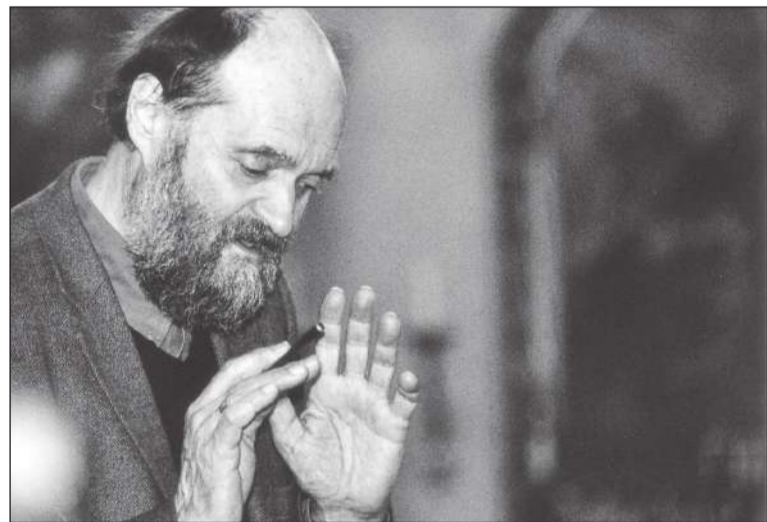
Kõrge autasu on tunnustuseks Meeli Baggeri aastakümnetepikkusele vabatahtlikule ühiskondlikule tööle Saksamaa ja Eesti vaheliste kultuurisuhete arendamise eest.

Teeneteordeni medali üleandmine toimus 22. aprillil Palais Solmsis Karlsruhe ülelinnapea hr dr Frank Mentrupi korraldatud vastuvõtul.

Ülelinnapea tunnustas Meeli Baggeri tegevust 1992. aasta Karlsruhe Euroopa Kultuuripäeval, Eesti ja Karlsruhe Saksa-Eesti Seltsi loomisest. Samuti tõi ta esile Meeli Baggeri aktiivset kaasalöömist EÜSLis, ÜEKNis, ESTO 2009 Münsteris organiseerimisel, tööd ajakirjanikuna ja palju muud. **ER**

Meeli Baggerile andis presidendi teeneteordeni medali üle Karlsruhe ülelinnapea Frank Mentrup. Foto: Jaak Ojari

Arvo Pärt on viimased neli aastat olnud enim esitatud elav helilooja maailmas.

Foto: Limelight Magazine

Arvo Pärdi sünnipäeva-aasta saab hoo sisse

12. mail esietendus Noblessneri Valukojas maailmakuulsas Eesti helilooja Arvo Pärdi ja kaasaegse teatri suurkuju Robert Wilsoni suurteos "Aadama passioon". Teos tähistab Arvo Pärdi 80. sünnipäeva ning muusika-aastat Eestis.

Esietendusele järgnevad aasta jooksul tegevused, mis tutvustavad kahe looja loomingut ja Eestit kümnetele miljonitele inimestele üle maailma. Lisaks toimuvad ringreisid lavastusega juhtivatele festivalidele.

Sügisel valmivad dokumentaal- ja kontsertfilm, mis jõuavad 40–45 riigi telekanalitesse, kinodesse ning filmifestivalidele Euroopas, Ameerikas ja Aasias. Aasta lõpuks jõuab rahvusvahelisele turule nii dokumentaalfilmi kui ka kontsertsalvestusega Blue Ray ja DVD plaat.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) seob lavastuse ja salvestuste liikumistega maailmas erinevaid Eestit tutvustavaid tegevusi. "Arvo Pärt on viimased neli aastat olnud enim esitatud elav helilooja maailmas. Meie eesmärgiks on

tugevdada rahvusvahelisel areenil Pärdi seost Eestiga ning tutvustada Eestit kui helilooja sünnimaad," selgitas EASi turismiarenduskeskuse direktor Tarmo Mutso.

Mutso sõnul jõuab sõnum Eesti kõrgkultuurist muljetavaldaval moel kümnete miljonite inimesteni üle maailma. "Näiteks on prognoositud 50 miljonit dokumentaalfilmi vaatajat, kelleni jõuab lugu hinnatud Eesti kunstnikust ja tema kodumaast. Peale Eesti laiema tutvustamise on meie eesmärgiks saada kultuurihuvilist publikut ka realselt Pärdi sünnipäeva-aastaks Eestisse reisima ning teisi siniseid kultuuri-sündmusi külastama," sõnas Mutso.

EAS korraldab Eesti tutvustamist kohtades, kuhu lavastus liigub. Teave Eestist jõuab rahvusvahelisesse telekanalitesse ning Eestit näidatakse dokumentaalfilmis ja kontsertsalvestusel. Välisriikide meediat informeeritakse teose liikumisest, lisaks on info üleval visitestonia.com veebilehelsetes sotsiaalmeediakanalites. 19. mail kõlab Berliinis osana Eesti presidendi visiidist ka Arvo Pärdi looming. **EAS**

ÜEKNi täiskogu koosolek Tallinnas

Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) täiskogu koosolekust 24.–25. aprillil Tallinna Rahvusraamatukogus võtsid osa 12 liikmesmaa delegaadid – Inglismaa Eestlaste Ühingust, Austraalia Eesti Seltside Liidust, Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigist, Eestlaste Kesknõukogust Kanadas, Eesti Rahvuskomiteest Ühendriikides, Rootsi Eestlaste Liidust, Läti Eesti Seltsist, Leedu Eesti Seltsist, Veneseltside Liidust, Soome Eestlaste Liidust, Tšehhi Eesti Klubist ja Ukraina Eesti Seltsist ning mitmed külalised.

Koosoleku juhatajateks valiti Marju Rink-Abel ja Aho Rebas ning sekretäriks Gilda Karu.

Enne päevakorra juurde asumist kuulati ära uue kultuuriministri Indrek Saare tervitused ja tänusõnad väliseestlastele nende aastakümnete-pikkuse tegevuse eest Eesti vabadusvõitluse toetamisel ning eesti keele ja kultuuri hoidmisel väljaspool kodumaad. Sõna sai ka Eesti Lipu Seltsi esimees ja välisministeeriumi avaliku diplomaatia osakonna nõunik Jüri Trei, kes muu hulgas ÜEKNi esimehele seltsi kingitusena Eesti lipu üle andis.

Päevakorra kohaselt tutvustas juhatus eelmise aasta majandus- ja tegevusaruannet ja plaane jooksvaks aastaks. Käesolevaks aastaks esitatud tegevuskavas soovisid delegaadid näha selgemat piirritlust ÜEKNi üldiste eesmärkide ja ajaliselt ning ka majanduslikult piiratud ülesannete vahel. Liikmesmaade tegevusi 2014. aastal aja kokkuhoiu tõttu kohapeal ei käsitletud, maade aruanded olid delegaatidele eelnevalt elektrooniliselt tutvumiseks laiali saadetud. Sellest oli kahju, sest kõikides liikmesmaades on toimunud väga mitmekülgne ja huvitav tegevus ja teiste kogemustest on alati midagi õppida.

Kaks aastat tagasi täiskogu koosolekul Torontos moodustatud tulevikukomisjon pidi ÜEKNi uuendamise ja ümberstruktureerimise ühe osana leidma organisatsioonile tegevjuhi. Komisjon oli oma valiku teinud ning sedakorda oli delegaatidel võimalik tegevjuhi kandidaadiga – Mirjam

Krulliga Washingtonist – isiklikult tutvuda.

Margot ja Herbert Linna nimelise fondi haldamine, millest ÜEKN on aastaid üle miljoni dollari väärtuses jaganud stipendiume eesti üliõpilastele, otsustati üle anda New Yorgis asuvalle Eesti Üliõpilaste Toetusfondile, kusjuures säilib stipendiumi nimetus: ÜEKNi Linna fondi stipendium.

Pikad ja elavad diskussioonid toimusid ÜEKNi uue, revideeritud kodukorra variandi üle. Kõiki rahuldavat, aga eelkõige kehtiva põhikirjaga sobivat kodukorra varianti ei leitud. Aho Rebasele, kes oli koostanud uue ning kaasaegsena sõnastusega kodukorra, anti ülesandeks koostada esitatud ettepanekuid arvestav uus töövariand.

Avaldati muret juba seitse aastat kestnud ÜEKNi ajalooajaloo seisu üle. Vaatamata autori korduvatele lubadustele pole hetkel selge kas ja milal valmib ÜEKNi ajalugu.

ESTO 2018 Toronto ettevalmistuste käigust rääkis Peeter Nieländer.

ÜEKNi esimeheks valiti taas Laas Leivat Torontost ning järgmine täiskogu koosolek, sedakorda väiksemas koosseisus, korraldatakse tuleval aastal Washingtonis.

Järgmisel päeval toimus Okupatsioonide muuseumis ÜEKNi korraldusel sümposium teemal "Põgenemine ja pagulus". Pikema analüütilise ettekande pidas Aho Rebas Rootsist, kirjeldades üldjoontes põgenemise põhjusi ja tulemusi aastatel 1944–1991. Oma isiklikke mälestusi põgenemisest ja algusaastatest uuel ko-

ÜEKNi täiskogu delegaadid ja külalised Mustpeade majas.

dumaal esitasid Ülle Ederma Ameerikast ja Maie Barrow Austraaliast. Ülevaate pagulaste välisvõitlusest ja tegevusest USAs andis Marju Rink-Abel ning Iivi Zajedova Tšehhist kõneles pagulaste suurürituste rollist oma kultuuri hoidmisel. Lisaks sellele sai vaadata Erik Soovere emotsionaalset lühifilmi "Põgenemine", mis oli valmistatud Eric Soovere unikaalsete fotode põhjal, mida ta tegi oma perekonna põgenemise teel 1944. aastal Eestist Saksamaale ja sealt 1949. aastal Ameerikasse.

ÜEKNi täiskogu lõppes piduliku õhtusöögiga Mustpeade maja Olavi saalis. Öhtu jooksul pakkus muusikalist külakosti sopran Pille Lill koos omanimelise Muusikute Fondi stipendiaatidega. Kõrgetasemelises esituses saime kuulda eesti heliloojate vokaal- ja instrumentaalmuusika teoseid.

Meeli Bagger

Maie Kisis-Vainumäe Saksamaalt ja Külli Sulg Venemaalt Toompeal asuva okupatsioonide muuseumi trepil. Kuni sügiseni saab muuseumis vaadata näitust "Ründed ja ränded", mis selgitab eestlaste ja põliste Eesti vähemusrahvuste saatust 20. sajandil.

Sii Kallas ja Müncheni Eesti koondise esimees Karin Ladva-Zoller.

Kallas kohtus Münchenis elavate eestlastega

5.–6. mail viibis Euroopa Komisjoni endine asepresident Sii Kallas transpordi- ja logistikamessi raames Münchenis. Kallas oli valmis oma reisi käigus kohtuma ka Müncheni eestlastega. Kohtumine kohalike eestlastega toimus 5. mail Haus des Deutschen Ostens ruumides ning kohal oli üle paarikümne huvilise.

Õhtu juhatas sisse Müncheni Eesti koondise esimees Karin Ladva-Zoller ning vestlust modereeris Müncheni Tehnikaülikooli tudeng Joonas Palm. Kõigepealt said sõna kohalikud eestlased, kes kõik rääkisid lühidalt, millega nad Saksamaal tegelevad, ning siis algas õhtu põnevaim osa.

Sii Kallas rääkis väga huvitavalt oma tööst Euroopa Komisjonis, Reformierakonna loomisest ning 1992. aastal läbi viidud rahareformist. Peale muhedat etteastet oli kuulajatel võimalus esitada küsimusi ning seda võimalust ei jätnud keegi kasutamata. Kogenud poliitikuna vastas Kallas põhjalikult küsimustele Saksamaa kiirtee maksustamise teemal ning avaldas oma nägemuse praeguse Eesti valitsuse ja poliitilise maastiku kohta.

Kõige põnevamale küsimusele – kas härra Kallas pretendeerib Eesti presidendiks – jättis ta aga vastuse õhku rippuma.

Karin Kitsing

Miksteater andis Kölnis ja Wiesbadenis lasteetenduse

26. aprillil mängis teatrigrupp Eestist – Miksteater – lastele etendust "Telefonilood", Wiesbadenis käidi päev varem.

Kui lihtne nõõrijupp äkki kriipsujukuks või kannikestekimbuks või trollibussi sarvedeks või telefoniks muutub või väikesest taburetist äkki bussirool saab, on tegu kas võluväega või lihtsalt hea etendusega, mis paneb nii suurte kui ka väikeste vaatajate fantaasia lendlema. Just sellist vaatamängu pakkus aprillis Kölni Eesti Kooli õpilastele Tallinna Miksteater etendusega "Telefonilood".

Näitlejad Kaido Rannik, Aita Vaher ja Kristo Toots viisid lihtsate vahenditega lapsed ja täiskasvanud mängumaa erinevatesse elusituatsioonidesse, kasutades rohkem miimikat ja pantomiimi kui hästi silutuid lauseid. Tulemus oli fantastiline ja telefonilood arusaadavad igas vanuses publikule! Aplaus, aplaus näitlejatele ning tänusõnad Eesti Instituudile ja kooli lastevanematele rahalise toetuse eest!

Miksiteatri lavastuse "Telefonilood" tõi Salme Reegi nimelise auhinna žürii 2012. aastal teiste seas esile kui emillestki loodud rikkaliku lavastuse hingeliigutaval teemal.

Karin Schmauck

Kaido Rannik, Aita Vaher ja Kristo Toots etenduses "Telefonilood".

Fotod: Heiko Schmauck

Pärast etendust sätsisid Kölni Eesti Kooli rahvas ja näitlejad end koos pildile.

Eesti laulu vägi Amsterdamis

Eesti muusika-aasta sõnum jõudis maikuu alguse nädalalõpul Hollandisse – 2. mai õhtul kõlas Amsterdamis eestikeelne laul. Euroopa Eestlaste Koor, Haaslava Meeskoor, Hollandi kammerkoor Pur Sang ja Hollandi Eestlaste Koor esitasid Amsterdami südames asuvas maalilises Amsteli kirikus mitmekesise valiku Eesti koorimuusikast.

Kaheosaline, pea kolm tundi kestev kontsert tutvustas ülevaatlikult Eesti laulupidude ajalugu rahvusliku ärkamise ajast 19. sajandi teisel poolel (vennad Kunileid ja Saebelmann) kuni laulva revolutsioonini (René Espere, Alo Mattiisen). Kava teine pool keskendus rohkem kaasaegsemale repertuaarile (Olav Ehala, Pärt Uusberg, Tõnu Kõrvits), ei puudunud ka rahvalauluseaded, džäss ja popmuusika.

Tosinast Euroopa riigist kokku tulnud lauljatest sai kokku 140-liikmeline koor, meeshäälega toetas Haaslava Meeskoor Tartumaalt ning nende toetlkvartett Väike Punt. Ühendkoori dirigeerisid Kalev Lindal Eestist, Elo Tammsalu-Schmitz Saksamaalt ja Silver Lumi Soomest, klaveril saatis Aita Sibul Saksamaalt.

Hilversumis tegutsev, hollandlastest koosnev kammerkoor Pur Sang esitas Veljo Tormise “Ingerimaa õhtu”. See pole nende repertuaaris kaugelegi esimene eesti autori teos, sest dirigent Paul de Boer on tuliingeline Eesti ja Baltimaade muusika austaja ning üks esimesi Veljo Tormise tõlgendajaid ja esitajaid Hollandis. Kümne peale, kuidas nad küll ingeri keelt nii märgleva kergusega laulda suudavad, vastasid lauljad lava taga ühest suust: “Ega see pole eesti keel, see on ju palju lihtsam!” Tõestuseks kohalikele, et Tormist on siiski või-

Ühiskoor Amsteli kirikus laulmas, dirigeerib Kalev Lindal.

Foto: Kaire van der Toorn-Guthan

malik ka eesti (murde)keeles laulda, kandis kaks näidet ette Luksemburgi eesti naiste vokaalansambel “Meloodilised tordid”.

Haaslava Meeskoor esitas mahe-dakõllaliselt Eesti meeskooriklassikat (Aleksander Läte, Gustav Ernesaks). Meeskoori toetlkvarteti laulud – Eesti 2014. aasta etnopopi hitt “Kauges külas” ansamblilt Curly Strings ja lastelauluklassikasse kuuluv “Karulaane jenka” – panid neidude ja naiste südamed põksuma ja meeste jalad tatsuma.

Kontserdi pealkiri “Kõlavöö” sündis korraldajanaiste ühise mõttevahetuse tulemusena ja sai mänguliselt

mitmetähenduslik. Esiteks on see arhailises kudemistehnikas kootud rõivaese, mis tänaseni mitme kihelkonnana rahvariiete juures aukohal ning mida ka kontserdil näha sai. Kirjutades sõna lahku teisest kohast, saame aga sõnapaari “kõlav öö”. Eesmärk valida välja selline sõna, mis oma täpitähtede ja kõlavusega teeks selle lugemise kohalikele piisavalt raskeks ja naljakaks, samas aga oleks lihtne ja lõdv, ärataks huvi ja tähelepanu. Loomulikult sai üsna ruttu kohalikuks ekvivalentiks “kolavoo”.

Laupäevases päikesepaiselises Amsterdami jagus Eesti rahvariiete sillerdavaid värve nii tramm, bussi

kui ka jalgrattale, iga kohalik vaatamisväärsus sai koos Eesti värvidega jäädvustatud, samuti ei peetud paljaks mõnele jaapanlaste või ameeriklaste turistigrupil poseerida. Ka kiriku juures tuldi spontaanselt pileteid küsima – kontsert läks täismajale. Suur hulk naislauljaid sõitis jalgratastel rahvarõivis läbi linna kontserdile ja tagasi, laul jätkus ka pärast kontserti tänavaile ja trammis – täpselt nagu päris laulupeol.

Euroopa Eestlaste Koor, Haaslava Meeskoor ja Hollandi sõbrad ei pea häbenema, sest kontsert õnnestus suurepäraselt. Laulupidude avalugu, Mihkel Lüdigi “Koit” oma võimsa

Euroopa Eestlaste Koor

- Euroopa Eestlaste Koori eelkäija on 2003. aastal asutatud Saksamaa eestlaste segakoor – EÜSLi projektikoor, kes pärast edukat osalemist 2004. aasta üldlalupeol kutsus Euroopa eestlasi üleuroopaliseks kollektiiviks ühinema.

- Esimese kuue aasta jooksul on kooris laulnud erinevates koosseisudes ligi 200 inimest. XXV üldlalupeol 2009. aastal Tallinnas osales 100 lauljat, XXVI laulupeol 2014 käis meie koori lipu all 110 liiget, lisaks veel hulk Euroopa Eestlaste Koori lauljaid, kes esaldasid teiste kooride või tantsuansamblike ridades.

- Lauljaid on erinevatest Euroopa riikidest: Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Holland, Inglismaa, Luksemburg, Läti, Prantsusmaa, Saksamaa, Soome, Šveits, Tšehhi, Ukraina.

- Laagreed on lisaks Saksamaale ja Eestile korraldatud Belgias, Luksemburgis, Inglismaal, Tšehhis, Rootsis, Kanadas.

lainetusega kerkis kõrgele kontserdisaali lae alla ja maagiline, hollandlasi väga sügavalt puudutav ühislaulmise ja de singende revolutie vaim hoidis muusika väge viimaste akordideni. “Ärkamise aeg” ja “Ta lendab mesipuu poole” esitati koos kohalike lauljatega, kaasa laulsid ka pereliikmed. Publik tänas tormilise aplausiga püsti seisest. Paljud kuulajad tänasid lauljaid ja dirigente ka isiklikult, korduvalt kõlasid sõnad “võimas”, “imeline”, “nauding” jne.

Armastus oma keele, kultuuri ja muusika vastu teeb imesid.

Kaire van der Toorn-Guthan, Anneli Aken

“Eesti tundus kaugel nagu muinasmaa...”

Intervjuu juubilar Meeli Tui-Lorenzliga

Berliini eestlaste kogukonna tegemisi pea 40 aastat suunanud Meeli Tui-Lorenz sai 17. mail 75aastaseks.

Vahetult enne sünnipäevapüüdi oli nakatavalt positiivse olemisega kunagine õpetaja Meeli Lääne-Rootsis oma 130aastasest talus kartulimaale sõnnikut laotamas. Kadakate ja hülgelsuurte tammedega kaitsitud tüüpilise rootsipunase elumajaga talukohta tõmbab Meelit ja abikaasat Güntherit, kes muidu elavad Berliinis korteriseinte vahel, igal suvel. “See on nagu Bullerby, ainult ilma laste ja naabri-teta.”

Kust on pärit Sinu visa eestluse-tunne?

Kindlasti minu vanematelt. Ema oli ainult 32, isa 35, kui põgenesime väikeses kalapaadis koos ühe teise perega Rootsi. Oli 21. september 1944 – tormine öö, tohutud lained, väga ohtlik! Aga mul polnud viga midagi, mina istusin ema süles. See oli 4aastasele nagu seiklus. Olin maal vabas, paljudele avatud kodus üles kasvanud ja mind ei üllatanud enam miski. Kuid minu vanemad – nemad jätsid ju maha kõik: oma vanemad, Tallinna lähedal Tabasalus mitu põlvkonda peetud talu, loomad ja kõik, mida nad olid elult lootnud. Nii noorelt! Elasime esialgu põgenikelaagris, seejärel paar aastat maal, kus hakkasin koolis käima. Ma ei mäleta, et oleksin rootsi keelt õppinud. Ma lihtsalt oskasin seda. Uues ühiskonnas sisseelamine ei

olnud mingi probleem. Hiljem sattusime läänerannikule Halmstadi linna, kus oli palju eestlasi. Kasvasin üles paralleelühiskonnas: elasin Rootsis, aga kodu oli eestikeelne. Ei mingit konflikti! Kõik tähtsad päevad, nagu jõulud, vabariigi aastapäev, emadepäev, kirik, täienduskool igal laupäeval – see kõik oli ju eestikeelne. Kohapeal oli veel laulukoor nagu eestlastel kombeks, näitemängu- ja rahvatantsuring, kõik oli olemas.

Kas võtsid kõigest vabatahtlikult osa?

Jaa, niimoodi oli elu, ei mingisugust küsimust. Laupäevad polnud vabad, aga ma ei mäleta, et oleksin kunagi mõelnud, kas eesti kooli on üldse vaja minna. Vabariigi aastapäeval pidi teiste ette minema, salmi lugema ja nixu tegema. Ja mu isa oli väga aktiivne. Nii et ma arvan, et sealt on see pärit. Vanemad andsid oma armastuse kodumaa ja kodukoha vastu minule ja minu õdedele edasi. Ja niimoodi toimusid paljud eesti kogukonnad, nad hoidsid kokku. Minule tundus Eesti kaugel nagu muinasmaa. Esimest korda pärast põgenemist sain kodumaale alles 1970. aastal.

Milliste ootuste või hirmudega kolisid armastuse pärast Saksamaale?

Hirmu polnud üldsegi, ma olin selleks ajaks päris palju välismaal käinud: Kanadas, suviti olin töötanud Saksamaal, sugulasi oli igal pool.

Värskest ülikooli lõpetanud saksa filoloogina oli põnev minna, sest siis nagu hakkas alles päris elu. Berliini tulin, jah, mehe pärast. Äsja abiellunudena vaatasime tulevikku suurte ootuste ja lootustega. Güntheriga olin tegelikult ammu tutvunud. Tema õppis põllumajandust, käis Rootsis praktil. Eks seal ühel vähipeol tutvusime. Berliin oli tol ajal küll kinnine linn, sellega pidin alguses harjuma.

Kuidas Berliini eestlased üksteist leidsid?

Kui ma 1967. aastal Saksamaale tulin (olin siis 27), olid Berliinis ainult vanemad inimesed, noori ja lapsi polnud. Ma ei kohtunud kaks aastat ühegi eestlasega. Juhus viis mind kokku tol ajal aktiivse proua Thieliga, kelle kaudu tutvusin veel kümnekonnaga eestlasega. Suheldi telefoni teel, ei olnud ju mingit seltsi. Igasuguseid nimekirju piirikontrolli tõttu kardeeti. Kui naasin 1976 pärast vahepeal Keenias veedetud kolme aastat Saksamaale, süvenesid kontaktid eestlastega. Pidasime vabariigi aastapäevi ja käisime niisama koos. Baltisakslaste-ga tutvumine oli mulle hea kogemus: pidin harjuma mõttega, et meie Eestit tuleb jagada paljudega – ka nendega, kes eesti keelt ei mõista, kuid kellele Eesti on kodumaa. Esimene Berliini saksa-eesti selts asutati Spandaus 1990. aastal Tallinnas tollaseks juba pikalt tegutsenud seltsi allorganisatsioonina. 1999 asutasime iseseisva Berliini Saksa-Eesti Seltsi.

Meeli Tui-Lorenz veebruaris 2015.

Foto: Kadi Mustasaar

Sinu jaoks seni kõige eredamad sündmused Berliini eestlaskonna tegemistes?

“Müüri ajal” toimus vähe, saime niisama kokku. Suurim elamus oli 1990. aastal Literaturwerkstatt'i korraldatud Eesti kirjanike nädal saksa keelsele publikule. Oma silmaga näha ja kõrvaga kuulda meie kultuuri-tegelasi, nende seas Jaan Krossi, Ellen Niitu, Ain Kaalepi, Doris Karevat, Ene Mihkelsoni, Juhan Viidingut! Vabal ajal sõitsime nendega linnaringi, toimusid haaravad vestlu-

sed ja koosviibimised. Aasta varem oli toimunud Eesti filmi nädal, mis oli üks esimestest Eesti-teemalistest üritustest Berliinis. Mark Soosaar ja Jaan Ruus näitasid oma ning teiste Eesti filmitegijate dokumentaalfilme – samuti meelde jääv! Kuni saatkonna Bonnist Berliini kolimiseni 1998 korraldasime Eesti parlamendi valimisi, mis oli huvitav kogemus. Praegu kuulled igal pool eesti keelt ja võid vaadata interneti vahendusel eesti televisiooni. Pole enam midagi imelikku.

Keda Eesti kultuuritegelastest ootaksid nüüd Berliini külla?

Raske öelda, sest ma pole Eesti kultuurieluga enam kursis. Minu jaoks on põnev kõik, mis kätte tuuakse! 19. mail toimus Berliini Kontserdimajas Arvo Pärdi 80. juubeli auks autorikontsert, kus tema teoseid esitasid Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester Tõnu Kaljuste juhatusel. Ma mõtlen, et mida veel soovida, kui avaneb selline harukordne võimalus! Mulle meeldib väga muusika. Eesti uuema kirjanduse vastu tunnen samuti suurt huvi, eriti nüüd, kus me käime regulaarselt koos raamatuklubis. Teatriendused on olnud väga huvitavad.

Tore, et viimaste aastate jooksul on Berliini uuseestlaste hulgas väga aktiivseid inimesi, kes eesti kultuuri n-ö maale toovad. Märkimisväärne oli 2013 väga edukalt läbiviidud emakeelepäevade projekt. Ja meil on oma kohvik Jää-äär!

Suur tänu selle väikese intervjuu eest! Tagantjärele veel palju õne ja tervist, kallis Meeli!

Intervjueeris ja pani kirja
Kadi Mustasaar

Olgred Aule in memoriam

13. märtsil lahkus igaviku ridadele Heidelbergis elanud majandusteadlane, linnaplaneerija ja riigiteaduse doktor Olgred Aule. Mõne inimese kohta öeldakse – eriti kui räägitakse vana kooli tegelest – et tegemist on “tagasihoidliku, kuid edasipüüdliku” isikuga, milline iseloomustus sellele mehele hästi sobis.

Olgred Aule sündis 22. novembril 1916 Tartus n-ö dünastilise eesti perre. Tema isa Eduard Georg Aule oli 1905. aastal abiellunud Liivimaa neiu Sophie Aline Jehnich’iga, kelle soon-tes volas preisi, šveitsi ja prantsuse verd. Eesti keele õppis Sophie Aule kiiresti selgeks. Peres oli 5 last – Ruth Mary, Ilmar, Erik, Olaf ja Olgred.

Eduard Georg Aulest sai varsti Tartu Eesti Laenu- ja Hoiuühisuse juht, aga ta oli tegev ka paljudes teistes ettevõtetes. Pärast Eestimaa Kubermangu Ajutise Maanõukogu ja Asutava Kogu liikmeks olekut täitis Olgred Aule isa EW toitlusministri, hiljem aga Eesti Panga direktori ja selle esimese presidendina ametid.

Olgred Aule lõpetas 1934. aastal Westholmi Gümnaasiumi. Järgnesid õpingud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna ning Berliini Majandusülikooli juures.

1941. aastal siirdus Aulede pere põgenikena Saksamaale, mida võimaldas Olgredi ema päritolu. Juba järgmisel aastal saabusid nad mõneks ajaks Eestisse tagasi. Vaid kaks aastat hiljem oli pere sunnitud aga uuesti Saksamaale põgenema.

Olgred Aule oli hallipäine härrasmees, kes kandis hea lõikega ülikondi, kuid kes ei asetanud ennast kunagi esiplaanile, nii nagu on aristokraadile sobilik. Sellise saleda kehaehitusega mehe puhul – Olgred rääkis sealjuures tasase ja veidi kähiseva häälega – poleks võinud arvata, et too vaoshoitud mees oli Itaalia Wehrmachtis teenides kolm korda haavata saanud.

Sõja lõpu lähenedes viidi Aule Eesti Diviisi üle, veetes pärast seda 5 aastat Venemaal sõjavangis. Ligi miljon saksa sõjameest suri seal vangistuses. Venemaalt pääses Olgred Aule tagasi Lääne-Saksamaale järele “baltisaksa” sildi all, mis jätab temast aga vales mulje. Olgred Aule kaasvillilane Madis Päts korporatsioon Vironiast on tabavalt ütelnud: “Ta oli

eesti teadlane ja ühiskonnategelane, hingelt aga ka baltlane ja eurooplane selle sõna parimas tähenduses... Kodune kultuuriline mitmekesisus andis Olgred Aulele juba varakult laiemat rahvuslik-kultuurilise identiteedi ja tõenäoliselt ka tõuke ning võimekuse olla hilisemal elus sidepidajaks eestlaste ja teiste baltlaste vahel. Nimetatud omadus avaldus eriti selgelt tema pikaajalises tegevuses eksiilis. Samas isa eeskujud nõudis kindlasti ka eestluse hoidmist, usku Eesti tuleviku ja tegutsemist Eesti huvides.”

Saksamaale vangilaagrite vintsutustest tagasijõudnuna stabiliseerus Olgred Aule elu. Pärast abiellumist 1952. aastal ja teadusliku töö “Die Subventionierung der Wohnungswirtschaft. Ein Vergleich der Subventionierungssysteme” kaitsmist järgmisel aastal promoveeriti Olgred Aule Kölni ülikooli doktoriks.

Seejärel oli ta Kölni ülikooli ehitusmajanduse osakonna teadur, töötades hiljem referendina, osakonna juhatajana ja uurijana Majandusuuringute Instituudi juures Münchenis. Aule oli ühtlasi Saksa ehitusministeriumi komisjonide teaduslik nõustaja ning International Association of Construction Coordinators’i (IACC) asepresident. Tema sulest ilmus mitu uurimust ja raamatut ehitusmajanduse teemal.

Madis Päts ütles 17. aprillil korporatsiooni Vironia Tallinna konverdis korraldatud mälestusüritusel: “Igapäevase töö kõrval osales Olgred Aule väga aktiivselt eestlaste ja laiemale baltlaste koondamisel ning jätkas seda ka kõrges vanuses, kuni oma pika elu lõpuni. Kõrvalt vaadetes tundub, et tegevus eestluse ja baltlaste koostöö hoidmisel Saksamaal oligi tema elus kõige tähtsam... Perekond Aule on mõjutanud oluliselt korp! Vironia arengut järjepidevalt kokku 125 aasta vältel, alates asutamisest kuni tänase-ni.”

Akadeemilisele ja tudengielule valgust heites ja mõeldes Olgred Aule nii Müncheni kui ka Heidelbergi etappide peale tulevad ilusasti nähtavale malbus ja tasane sarm, mis olid Olgredile iseloomulikud.

Need inimesed, kellel on olnud juhust viibida eesti, läti ja baltisaksa korporatsioonide ühistel kommersidel ehk vennastuspüüdel Saksamaal

ja mujal, teavad, et need on muljet-avaldavad üritused. Isegi aastatel enne Balti riikide iseseisvuse taastamist võtsid nendest reeglina osa paarsada inimest mitmelt poolt Euroopast ja isegi kaugemalt. Esimene nendest leidis aset 1964. aasta suvel. Eriti pidulikuks ja meeldejäävaks osutus Balti Rahvaste Kommerz 1982. aastal, mil Tartu Ülikool tähistas oma 350. aastapäeva. Nõukogude okupatsiooni lõppedes hakati Balti Rahvaste Kommerz korraldama vaheldumisi Eestis, Lätis ja Saksamaal (tänavu tuleb see Poolas), millest tulenevalt nendest vennastuspüüdest osavõtjate arv lähenes vahepeal juba tuhandele. Kuigi see traditsioon käivitati juba enne tema juhtimisperioodi, oli balti kommersside uhke ja samas meeldiva riituse hing ning peamine elushoidja palju aastaid just Aule.

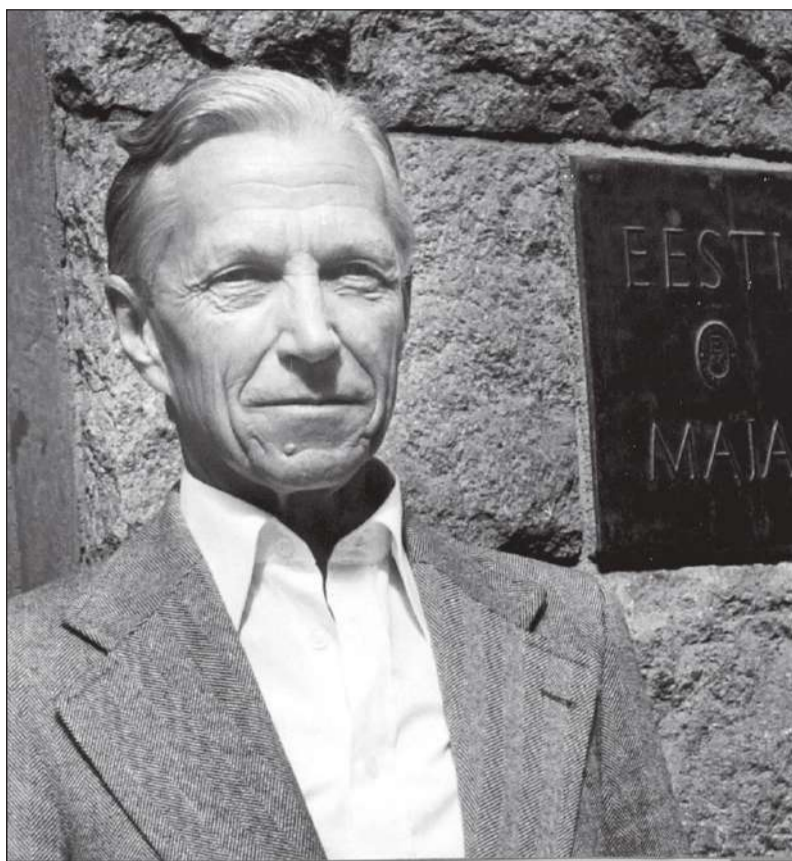
Osalemine kauni Heidelbergi lossi kuningasaalis igivanasid traditsioone järgival suurel kommersil jätab unustamatu mulje.

Südaöö paiku antakse korraldus lossist lahkumiseks, kuid siis on vanalinna kõrtside uksed külajastajatele ikka veel valla. Saksamaa vanimat ülikoolilinna peetaksegi ju korporatsioonide lätteks. Olgred Aule viimaste aastate kodulinna kitsad ja mägised tänavakesed, aga ka laevasõidud Nekkari jõel – eriti kui viljapuud õitsevad ja ööd on sumedad – sellised mälestused naljalt meelest ei kao. Selles oli midagi erilist – istuda mitmekesi kohvikus Goethe kivisilla juures ja meenutada sõpru ning kodumaad, asudes ise okupeeritud Eestist füüsiliselt kuidagi nii lootusetult kaugel.

Kõik, kes me seda nautisime, kipume unustama, kui palju tööd ja vaeva kulub taoliste ürituste korraldamisele. Suur osa sellest oli peakorraldaja Olgred Aule kätetöö.

Olgred Aule Saksamaal, Olaf Aule ja Ilmar Aule Rootsis ning Erik Aule USA osalesid kogu oma elu aktiivselt korp! Vironia tegevuses ja elasid ka väga kaasa 1980-ndate lõpus korporatsioon Vironia tegevuse taastamisele Eestis.

Lõpetuseks tuleb mainida vaeva, mida Aule mitmeid aastaid nägi Saksa-Balti Seltsi kuukirja “Mitteilungen aus baltischem Leben” toimetajana. See sõnumikandja viis uudiseid Baltikumi kohta paljudesse Eestile, Lätile

Olgred Aule.

Foto: Eesti Päevaleht

Ülemaailmsed Eesti päevad Stockholmis 1980. aastal. Fotol vasakult: Ahti Pae, dr. Olgred Aule, Saksa Liiduvabariigi saadiku esindaja dr. Hermann Wentker, EV peakonsul saadiku ülesandis Ernst Jaakson, pr. Claire Jaakson ja Tiitu Kroll-Simmul.

ja Leedule kaasa elavatesse kodudesse. Ka seda tööd tegi Aule korrektselt ning hoolivusega.

Kõigele eelnevale lisaks oli Olgred Aule Balti Seltsi Saksamaal juhataja. Aastal 2002 anti talle eestluse

hoidmise eest Saksamaal Valgetähe V klassi teenetemärk.

Siinikirjutaja ütleb Olgredile postuumselt paljude inimeste nimel aitäh, mõeldes temale nüüd siis kahjuks juba ajas tagasi. **Jüri Estam**

25 aastat organisatsiooni Eesti Kodukaitse loomisest

15. mail möödus 25 aastat sünnimusest, mis sai murranguks Eesti riikliku iseseisvuse taastamise teel. Eesti elas sel päeval oma tavapärasest elu. Kes oli tööil, kes ajas äri või tegi poliitikat. Kõige selle kõrval aga kuulati raadiot.

Oli teada, et interliikumine korraldab 15. mail 1990 Toompeal miitingu. Plaanile ei pööratud eriti tähelepanu. Sel ajal korraldasid rütmisi aktsioone ja rahvakoosolekuid Rahvarinne, Eesti Komitee ja intrid. Lähme ajas tagasi, et paremini mõista toimunut.

30. märtsil 1990 alustas tööd vastavalitud Eesti NSV ülemnõukogu. Seal kinnitati ametisse valitsus, mille juhiks sai Edgar Savisaar.

Ülemnõukogu ja valitsus asusid kohe otsustavate muutuste teele. Võeti vastu otsus ülemineku perioodi kohta ja otsus “Eesti riiklikust staatusesest”.

Kasutusele võeti nimetus Eesti Vabariik ja sinimustvalge kuulutati riigilipuks.

Impeeriumimeelsetele sai sellega ületatud viimane piir. Nii tulid nad 15. mail Toompeale interliikumise miitingule. Käredalt nõuti, et ülemnõukogu tühistaks Eesti riiklikku staatust muutatud seadused ning alulks Moskva nõudmistele.

Rahumeelselt alanud miiting muutus üha närvilisemaks ja vägivaldemaks. Töölismalevate liidri Mihhail Lössenko üleskutsel ja õhutusel murdis üleskõetud miitinguliste mass lossi värvatest sisse, pühkides teel lossi kaitsma toodud 16 Nõmme miilitsakooli kursanti. Nüüd jätkusid hüsteerilised kõned juba lossi hoovis ning ähvardati tungida ülemnõukogu ja valitsuse ruumidesse.

Kell 18.45 kõlas raadios peaminister Savisaare üleskutsed: “Interrinde löögirühmad on tunginud Toompea lossi sisehoovi. Toimub riigipööre!” Esimene reaktsioon oli paljudel masendus. Hetk hiljem langetati aga otsus: tuleb minna appi!

Üleskutsel järgnenud minutitel tõttasid tuhanded inimesed kiiresti Toompeale. Lühikese ajaga jõudis

lossiplatsile suur rahvahulk. Seda nähes määratsejad taltusid ja lahkusid läbi rahva jäetud kitsa koridori, kaasavõetud loosungeid jalge alla poetasid.

“Rahvas on võimu kaitsel väljas ja võim peab vastu. Homme hommikul alustame vabatahtlike kogumist võimu ja valitsushoonete kaitseks,” ütles Savisaar hilisõhtul raadios. Öösel kell kolm võttis valitsus vastu otsuse luua Eesti Kodukaitse.

“See on riiklik kodu, rahu ja ühiskondliku korra ning kodanike turvalisuse tagamise organisatsioon,” kinnitas vast loodud organisatsiooni ülemaks nimetatud siseminister Olev Laanjärvi.

16. ja 17. mail registreerus ainuüksi Tallinnas Eesti Kodukaitse 6143 asutajat. Samas võeti kaitse alla pealinnas 12 tähtsat objekti. See oli Kodukaitse algus.

Järgnesid malevate loomine ja meeste väljaõpe, majandus- ning riigipiiri rajamine ning mehitamine, augustiputšiaegne tegevus, osalemine KGB ja EKP hoonete ülevõtmisel,

Interrinde suurimaks ettevõtmiseks jäi rahvakogunemise korraldamine 15. mail 1991, et rünnata Toompea lossi.

Foto: Eesti Filmiarhiiv

Rummu vangilaagri valve korraldamine, rahareformi julgestamine. Peale selle igapäevane võitlus kuritegevusega.

Elanike turvalisuse tagamiseks alustati regulaarset patrullimist nii Tallinnas kui ka maakondades.

Kõik see on käidud etapp. Organisatsiooni tegevuse lõpetamisega tekkinud tühikuid ei ole suutnud täielikult täita abipolitsei ega naabrivalve.

Kodukaitse loomise 25. aastapäeva tähistamiseks toimus 16. mail kokkutulek Harjumaal Hüturu külas. **ER**

Pilk ette

● **11. ja 12.06.2015 – Hannover**
Eesti Rahvusmeeskoor (RAM)
Dmitri Šostakoviitš, sümfoonia Nr. 13 b-Moll, meeskoor ja orkester,
op. 113 "babi Jar"
algus: kell 20.00
koht: NDR Funkhaus, Großer Saal,
Rudolf-von-Benningsen-Ufer

● **14.06.2015 – Hamburgi Eesti Rahvuskoondis**
Seltskondlik koosviibimine
Nikolai kiriku koguduse ruumides
algusega kell 15.00
koht: Abteistr. 39, Hamburg
info: Gina Bauer
e-post: HSGmbH@t-online.de

● **kuni 30.06.2015 – Berliin**
Ilon Wiklandi näitus
Lastekirjanduse keskus LesArt
avatud teisipäeviti, komapäeviti ja pühapäeviti
kell 14.00–18.00
koht: LesArt, Weinmeisterstr. 5,
10178 Berliin

● **27.06.2015 – Leipzig**
Kontsert MDR Reihe Eins
Baltic Sea Elektro Folk
MDR Sümfooniaorkester, Tiit Kikas
viiulil; Múm, Band; Hauschka
dirigent: Kristjan Järvi
algus: kell 20.00
koht: Gewandhaus Leipzig,
Großer Saal

● **kuni 30.06.2015 – Berliin**
Ehtekunstnik Urve Küttneri näitus
"ILLUMINATIONEN. VENUS.
ILLUSIO. DELVAUX"
Ehted aastatest 2002–2014
Koht: Eesti Vabariigi Suursaatkond
Berliinis, Hildebrandstraße 5, 10785
Berliin
Info: <http://www.estemb.de>

Kallid Hamburgi Eesti Kooli endised ja praegused õpilased, õpetajad, vanemad, külalised ja toetajad!

Olete oodatud

Eesti Kooli 10. juubelitepeole

06. juunil 2015
algusega kell 13.00

Soome Kirikus, Ditmar-Koel-
Str. 6, 20459 Hamburg

Programm:

Tervitussõnad, laste etteaste,
Eesti tuntuima mustkunstniku
Meelis Kubo etteaste ning
tants!
Tort, kohv, vahuvein
info: Ave Vals
vals@trinamic.com

Eesti Rada toimetus
täna lahkeid annetajaid

**Helve Holmer
Olga Kompus**

Suur tänu!

Juubilarid!

*Päikesevalgust eneses kannan,
soojust teistele edasi annan.
Lillede ilust naeratust võtan,
rõõmsalt elus edasi tõtan.*

Mai
Ursula Griwenka
Viive Markowski
Meeli Tui-Lorenzli
Johannes Midri
Erich Ratassepp

Juuni
Aleksandra Lepik
Larissa Nizker

Palju õnne ja rõõmu!

Eesti Ühiskond Saksamaa
Liitvabariigis ja Eesti Rada

ÕNNE kui sinilillede sina,
ÕNNE kui kullerkuppude kulda,
ÕNNE kui pääsusilmade sära,
ÕNNE, mis iial ei väsi ära!

Meeli Tui-Lorenzli

õnnitlevad südamlikult juubeli puhul

Berliini eestlased ja sõbrad
Berliini Saksa-Eesti Selts

Ilmunud on Eestit neljas keeles tutvustav raamat, mille sisu üllatab eestlast ennastki. Raamat "Did you know that there are over 100 exciting, quirky, unique and important reasons to visit Estonia?" Raamat on inglise, soome, vene ja eesti keeles, kõvade kaantega, läbivalt värvitrukkis, formaat 168 X 224 mm, 196 lk. Raamat on saadaval Apollo ja Rahva Raamatu kauplustes.

EESTI RADA 70 EÜSLi sügispidu-simman

NB! Muutunud on peo toimumise koht!

Koht: Liebfrauensaal (Köln-Mülheim)
Adamstr. 21, 51063 Köln (Mülheim)

Aeg: laupäev, 26. septembril 2015
algusega kell 17.00

Pääse:
tasudes kuni 15.07.2015 25 eurot
hind kohapeal 35 eurot
lapsed alates 12 a ja üliõpilased 15 eurot

Hind sisaldab õhtusööki Rootsi lauas,
joogid tuleb eraldi osta.

Registreerimine: maie.kisis@t-online.de
või posti teel: In der Gracht 10,
51105 Köln
telefon: 0221-834703

Ülekande palume teha: Postbank Hannover
IBAN: DE20 2501 0030 0148 8183 01
Selgitus (Verwendungszweck): Eesti Rada 70

Programm:

Ettekanne Eest Raja tekkeloost ja arengust
Fotonäitus
Hamburgi rahvatantsurühm Pääsuke
Ühislaulmine
Tombola ja veel palju muud
Tantsuks mängib ansambel KUKERPILLID

Kel huvi ja lusti laval esineda,
palun teatada maie.kisis@t-online.de
Abistame soodsate ööbimiskohtade leidmisel.
Küllaldase huviliste arvu juures organiseerime
linnaekskursiooni.
Jälgi edaspidist infot: www.eüsl.de

ÜLESKUTSE: Annetused tombola heaks!

Otsime sügispeo tombola tarvis esemeid, eelkõige Eestiga seotuid, mida saaks loosirattasse panna ja millele üle iga võitja suurt rõõmu tunneks.

Võib-olla leidub Teie, Teie sõprade või tuttavate kodudes midagi, millest olete nõus loobuma ja heategevuslikuks otstarbeks annetama.

Auhindade ostmiseks võtame hea meelega vastu ka rahalisi annetusi, olgu summa suur või väike.

Annetusi palume saata Maie Kisis-Vainumäe aadressil, rahalise toetuse ülekannete teel:

Postbank Hannover, märksõna: Tombola. Andmeid vt ülevalt.

Vajaduse korral väljastab EÜSL maksuameti jaoks annetustõendi (Spendenbescheinigung).

Täname teid, hääd kaasmaalased, juba ette!
Maie Kisis-Vainumäe

Mälestame meie hulgast igavikku lahkunuid

**Olgred Aule
Alfred Keerd**

Avaldame sügavat kaastunnet peredele

Eesti Ühiskond Saksa Liitvabariigis
Eesti Rada

Täpsustusi, kommentaare, ettepanekuid, kaastõid, kuulutusi ja teateid
ootame aadressile EestiRada@yahoo.de

Tähtaeg: iga paaritu kuu 10. kuupäevaks. Kaastööde pikkus kuni 2 lehekülge.

Viimane veerg

Risto Joost. Foto: Kaupo Kikkas

● Tallinna Kammerorkestri peadirigent Risto Joost (34) pälvis neljanda preemia kaalukal Nikolai Malko nime kandval Kopenhaageni rahvusvahelisel konkursil, mida korraldab Taani Raadio Rahvuslik Sümfooniaorkester iga kolme aasta järel. Tänavusele konkursile laekus 317 soovivaaldust, mille hulgast valiti algul välja sada ning nende hulgast omakorda 24, kes pääsesid Kopenhaagenis toimuva konkursi esimesse vooru. Eesti dirigent Risto Joosti rahaline preemia oli 4000 eurot.

● Moskva Näitlejate Majas toimus Georg Otsa 95. sünniaastapäevale pühendatud mälestusõhtu. Mälestusõhtule töid Otsa koduteatrist Estoniast muusikalise tervituse solistid Kristel Pärtna ja Oliver Kuusik. Moskvas oli äsja ka Kulle Raig, kes tutvustas Otsast kirjutatud raamatu "Mister X. Georg Otsa elu" venekeelset tõlget. Endiselt käivad arutelud ka selle üle, et Georg Otsale kas Peterburgi või Moskvasse ausammas püstitada.

● Tänavune aasta ema on Eva Teppo, kellel on 8 last ning kes töötab muusikaõpetajana Keila muusikakoolis. Vabariigi president andis aasta ema tiitli üle juba 17. korda.

● Eesti Kunstiakadeemia uus rektor on nüüd Mart Kalm. Inauguratsioon leidis aset Rüütlikonna hoones 29. aprillil. "Kunstiakadeemia suurus saab olla tema vaimses ärksuses ja mitmekülguses, avatuses ja ettevaatavas kaasatusega," ütles president Ilves Eesti Kunstiakadeemia rektori Mart Kalmu inaugureerimisel.

● 30. aprillil esietendus Hamburgis Thalia teatris "See tund, mil me üksteisest midagi ei teadnud", lavastajaks Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo. Ligi neli minutit kestnud aplaus andis tunnistust, et etendus mitte ainult ei õnnestunud, vaid oli tõeline triumf.

● 15. mail 1920. aastal ehk 95 aastat tagasi asus Berliinis Hildebrandstrasse 5 majas tööle Eesti Vabariigi saatkond, kes kohandas selle saatkonnale sobivaks. Maja ise on ehitatud 19. sajandi lõpupoole ning on ära märgitud vaatamisväärsusena.

● 2. mail toimus järjekordne talgupäev Teeme Ära. Tänavu oli talgupäeval osalejaid vaatamata vihmasele ja jahedale ilmale mullusest rohkem – vähemalt 47 136 inimest.

● Eestlased tulid välja väikse ja võimeka nutinööbiga SmagID, mis lahendab kaotsiläänud või varastatud esemete ja lemmikloomade tagasisaamise. SmagID kasutamiseks piisab lihtsalt telefoni asetamisest nutinööbi lähedusse ning sellel paiknev info kuvatakse ekraanile.

● 30. aprillil jõustus president Toomas Hendrik Ilvese ja Evelin Ilves 2004. aastal sõlmitud abielu lahutus. Toomas Hendrik Ilves ja Evelin Ilves jätkavad ühiselt tütre kasvatamist, Ärma talu jääb Toomas Hendrik Ilvese ainuomandisse ja on tema kui presidendi ametikodu. Toomas Hendrik Ilves ja Evelin Int abiellusid 2004. aastal.